

HEEL DE KERK

Openingen voor kerkenraad
en diaconie

KerkPunt

kom verder in kerk-zijn

Heel de kerk

Aan de hand van (gedeelten uit) het bijbelboek Handelingen gaan we op een ontdekkingsstocht naar wat de Bijbel zegt over de kerk en hoe Gods Geest door en via Zijn gemeente aan het werk is. Dat doen we onder het thema 'Heel de kerk'. Met dit thema zeggen we verschillende dingen. Heel de kerk is zowel een gebed als een statement. Gebed: de kerk heeft heling nodig. En een statement: heel de kerk is nodig om God beter te leren kennen, te dienen en Hem bekend te maken. De kerk heelt mensen en kan heling brengen.

In dit themapakket werken we vier thema's uit:

- Heel de kerk is geroepen
- De kerk is heel
- De kerk heeft heling nodig
- De hele kerk brengt heling

INHOUDSOPGAVE

Heel de kerk	4
Opening 1: Alle generaties, heel de kerk geroepen	6
Opening 2: De kerk is heel	9
Opening 3: De kerk heeft heling nodig	11
Opening 4: De kerk brengt heling	13
Over het themapakket	16

HEEL DE KERK

De kerk, het koninkrijk van God en Handelingen

‘Kerk’ – een woord dat veel oproept. Misschien word je er wel heel blij van. Denk je met vreugde aan je eigen geloofsgemeenschap, de mensen, de diensten, het avondmaal, het zingen of wat dan ook. Wellicht roept het vooral frustratie op, over gedoe, zinloze vergaderingen, vervelende ervaringen enz. Het kan ook zo zijn dat je als eerste denkt aan het instituut kerk, het gebouw of de wereldwijde kerk. En de kans is natuurlijk groot dat het een mix is van al deze dingen.

Met het themapakket Heel de kerk willen we jullie aan het denken, doen, bidden en verwachten zetten als het gaat over jullie kerk. De lokale geloofsgemeenschap waar jullie bij horen.

Hieronder volgt eerst een korte introductie over Handelingen, het koninkrijk van God en de kerk.

Handelingen

Allereerst: in dit themapakket concentreren we ons op één bijbelboek, namelijk Handelingen. Dat doen we om zoveel mogelijk Gods Woord te laten spreken en bekend te worden met de lijn uit dit bijbelboek.

Belangrijk om daarbij te melden is dat de kerk niet het hoofdonderwerp is van het boek Handelingen. Handelingen gaat over de voortgang van de missie van God. Het zijn dan ook vooral de handelingen van God de Vader, God de Zoon en God en God de heilige Geest. Het zijn dus niet in de eerste plaats de handelingen van de apostelen. Daarnaast is het goed om te zien dat Handelingen een tweeluik vormt met het Evangelie van Lukas. In het Engels wordt bijvoorbeeld regelmatig gesproken over ‘Luke-Acts’ (Lukas – Handelingen). Handelingen begint waar Lucas eindigt, de hemelvaart van Jezus.

De rode lijn in dit bijbelboek is dat – in opdracht van Jezus – het werk begint in Jeruzalem, door gaat naar Samaria om uiteindelijk de einden van de aarde te bereiken. In die lijn komen verschillende apostelen, diakenen, startende kerken en allerlei mensen voorbij. In deze bijbelstudies leggen we dus het accent bij de kerken. Daarbij is het mooi om te zien hoe ‘kerk’ vaak een samenspel is van gemeenschap en individu.

Naast de beweging van Jeruzalem naar de einden van de aarde laat Handelingen nog iets fundamenteels zien: de levende God zoekt mensen en schakelt hen in. Dat is de reden dat dit boek geschreven moest worden. Lukas laat zien wat Jezus begon te doen (Hand. 1:1-2), Handelingen laat zien hoe God daarmee doorgaat. God gaat relaties aan, spreekt, beweegt, nodigt uit. En Hij roept mensen tot een nieuw leven - niet alleen individueel, maar ook samen, in gemeenschap. In de wereld van toen, vol goden en machten, was dat een revolutionair verhaal: geen God op afstand, tevreden met offers, maar een levende Heer die mensen opzoekt, inschakelt en verandert. Ook vandaag schuurt dat. Deze God

past niet in de kaders van onze tijd, waarin autonomie en zelfexpressie centraal staan. Niet: verander de wereld, begin bij jezelf, maar: verander de wereld, begin in de gemeenschap.

Het is goed om bij het lezen van Handelingen dat in het achterhoofd te houden. Dat roept meteen de vraag op welke rol onze huidige cultuur speelt in ons verstaan van het Evangelie.

We willen iedereen die dit materiaal gebruikt uitdagen om het hele boek Handelingen te lezen gedurende de tijd dat je het materiaal gebruikt om zo alles in het goede perspectief te zetten – een leesrooster voor persoonlijk gebruik is aan het einde van dit boekje bijgevoegd.

Het koninkrijk van God

De materialen in dit thema staan in de lijn van het denken over het koninkrijk van God. Het koninkrijk van God is met de komst van Jezus, Zijn dood aan het kruis, Zijn opstanding en hemelvaart aangebroken, maar nog niet ten volle doorgebroken. We leven in een tussentijd. Daar bedoelen we mee: Ja, het Koninkrijk is gekomen in Jezus. Klopt. Maar tegelijk moeten we er ook nog op wachten. We leven als gemeente van Christus in de ‘tussentijd’: de nieuwe tijd is begonnen, terwijl de tegenwoordige tijd nog voortduurt. We hebben nog steeds te maken met gebrokenheid en kwaad in deze wereld. Pas als Jezus terugkomt, wordt Gods Koninkrijk volledig werkelijkheid. We kunnen nu al wel de kracht van de komende wereld ervaren (Hebreeën 6:5). In die spanning tussen al proeven van het Koninkrijk en er nog naar watertanden, willen we blijven staan. We strekken ons vol verwachting uit naar het doorbreken van Gods toekomst. We bidden dus vrijmoedig voor genezing en herstel. Maar we zijn niet verbaasd als dat helaas niet gebeurt.

In die tussentijd zijn zowel Bijbel als de heilige Geest van groot belang. Wij zien de Bijbel als het geschreven Woord van God. Dat betekent dat we alles wat we geloven, onderwijzen en doen baseren op de Bijbel. Tegelijkertijd luisteren we ook naar Gods stem en het werk van de heilige Geest. Gebed en aanbidding staat centraal bij ons, omdat we geloven dat God ons wil ontmoeten, vernieuwen en leiden. We vinden grondige bijbelstudie, theologische onderbouwing erg belangrijk, maar ook ervaringen van Gods Geest. Het een sluit het ander niet uit. Ze vullen elkaar aan. Daarbij is het van belang dat ‘het koninkrijk’ niet een theologisch idee is, maar een dagelijkse realiteit waarin we leven en die we concreet willen uitleven.

De kerk

Als we het in de materialen van dit thema over de kerk hebben, gaat het over de lokale geloofsgemeenschap, tenzij het uit de context duidelijk blijkt dat het anders bedoeld is. De lokale kerk is een plek waar Gods koninkrijk doorbreekt, een voorpost van zijn koninkrijk. Zoals de Britse zendeling en missioloog Leslie Newbigin kernachtig verwoordde: de lokale kerk is een teken, instrument en voorproefje van het koninkrijk van God. Die elementen komen ook terug in Handelingen en in deze materialen.

(D) ALLE GENERATIES. HEEL DE KERK IS GEROEPEN

Vanuit ons leven: Uit welke generatie kom jij?

In jullie gemeente zitten mensen uit verschillende generatie. Met verschillende eigenschappen, opvattingen, geloofstalen, levensfasen, economische en sociale achtergronden. Een veel voorkomende vorm om generaties te onderscheiden vind je in deze **generatietijdlijn**:

Generatie	Periode	Waren jong tijdens	Kenmerken	Visie op leiding
Stille Generatie 	±1928–1945	Crisisjaren, WOII, wederopbouw. Strengere normen en waarden, soberheid. Sterk gezagsgetrouw.	Loyaal, plichtsgetrouw, hardwerkend, zuinig.	Respect voor autoriteit en hiërarchie. Leiderschap hoort duidelijk en gezaghebbend te zijn. Volgen eerder dan vragen stellen.
Babyboomers 	±1946–1964	Na-oorlogse economische groei, Koude Oorlog, protestcultuur, opkomst tv & massamedia.	Idealistisch, maatschappelijk betrokken, ambitieus, carrièregericht, materialistisch.	Accepteren hiërarchie, maar willen inspraak en overleg. Leiders zijn autoriteit, maar aanspreekbaar.
Generatie X 	±1965–1980	Recessies in jaren '70/'80, val van de muur, individualisering, opkomst computer.	Nuchter, zelfstandig, pragmatisch, sceptisch, werk-privébalans belangrijk.	Voorkeur voor coachende leiders. Respect voor competentie, niet alleen functie. Waarderen autonomie.
Millennials (Gen Y) 	±1981–1995	Digitalisering, globalisering, 9/11, klimaatbewustzijn, opkomst sociale media.	Teamgericht, sociaal, vrijheid & zingeving belangrijk, consumptief maar bewust.	Willen inspirerende en coachende leiders, open communicatie, veel feedback, ruimte voor ideeën.
Generatie Z 	±1996–2010	Smartphone & social media, financiële crisis 2008, klimaatcrisis, diversiteit en inclusie.	Digitale natives, realistisch, ondernemend, kritisch, zoeken zekerheid.	Verwachten authenticiteit & transparantie. Waarderen persoonlijke begeleiding en mentorschap.
Generatie Alpha 	±2011–2025	Volledig digitaal (AI, VR, smart devices), pandemie-ervaring (COVID-19), klimaatverandering.	Visueel ingesteld, korte spanningsboog, hoogopgeleid en divers (verwachting).	Verwachten empathische, inclusieve en flexibele leiders. Samenwerking boven hiërarchie.

Bespreek met elkaar

- In welke generatie zit jij? Welke eigenschappen herken je in jouw generatie? Wissel met elkaar uit.
- Welke eigenschappen zie je bij een generatie jonger of ouder dan jij? En hoe waardeer je dat? Wissel met elkaar uit.

Naar de bijbel: verschillende groepen

We lezen twee bijbelgedeelten.

Lees Handelingen 10: 23b-27 en 10:44-46a

Petrus wordt opgehaald door mannen van Cornelius, een vrome centurio en meegenomen naar Caesarea, de woonplaats van Cornelius.

Bespreek met elkaar:

- Welke groepen mensen komen we tegen in deze passage en welke eigenschappen zou je hen toedichten?
- Als je zou moeten kiezen, onder welke groep zou jij jezelf scharen?

Hier gebeurt iets heel bijzonders, het Evangelie bereikt de niet-Joden. Zelfs een heel huis zit verwachtingsvol te wachten. Typisch het werk van de heilige Geest: het doorbreken van grenzen.

Bespreek met elkaar:

- Hoe is jouw gemeente wat betreft verschillende type mensen, mensen van verschillende (etnische) achtergronden en wat is daar mooi en/of moeilijk aan?

Lees Ezra 3: 8-13

De herbouw van de tempel met aan het einde twee heel verschillende reacties. Ouderen die huilen, jongeren die juichen. Om precies hetzelfde resultaat.

Bespreek met elkaar:

- Is er in jullie gemeente iets waar zoiets aan de hand is, over iets dat dieper gaat dan smaak wat betreft liedkeuze o.i.d.? Hoe zou het na de huil-en juichbui verder zijn gegaan en denk daar eens over na voor jullie gemeente?

Gebed

Bid met elkaar dat het Woord van God mag spreken tijdens deze vergadering. En dat jullie nu en daarna samen God kunnen prijzen (Hand. 10:45-46a en Ezra 3:11).

(2) GEMEENSCHAP DIE UITLEEFT: DE KERK IS HEEL

Vanuit het leven

Doe een rondje:

- Noem elk een diepte- en een hoogte punt van de afgelopen week. En wat heb jij te geven tijdens deze vergadering?
- Bespreek daarna samen wat er gemeenschappelijk is en wat niet.

Naar de Bijbel

Aan het begin van Handelingen 2 houdt Petrus een gloedvolle toespraak nadat de heilige Geest hem vulde. Vanaf vers 37 lees je de reactie op die toespraak van de mensen die aanwezig waren. **Lees Hand 2:37-47.**

Wel eens gehoord van Ubuntu? Ubuntu is een Afrikaans begrip. Het betekent 'ik ben omdat wij zijn'. Je maakt onderdeel uit van een groter geheel. Samen ben je er voor elkaar, in alle tijden. Het begrip ubuntu legt de nadruk op medemenselijkheid.

In vers 44-46 lees je hoe de gemeenschap van de eerste christenen eruitzag. Ubuntu to the max. Ze zien elkaar dagelijks, er is sprake van gemeenschappelijk bezit, maar ook verkoop van eigendommen en de opbrengst daarvan verdelen. Ze komen dagelijks bij elkaar in de tempel, er wordt gegeten. En dit alles in een geest van eenvoud en vol vreugde. Ze loven God en staan goed bekend.

Bespreek met elkaar:

- Hoe kijk jij aan tegen de manier waarop de gemeente met elkaar samenleeft in deze passage?
- Hoe zouden we dit kunnen vertalen naar onze tijd?
- Wat neem jij deze week mee vanuit dit bijbelgedeelte?

Naar het leven

Wanneer je een gemeenschap bent, is het goed om met elkaar te kennen en (leren) vertrouwen. Niet iedereen is het hetzelfde en niet iedereen kan dezelfde dingen. In een gemeenschap kan gegeven en ontvangen worden. En hopelijk gebeurt dat vanuit ontzag voor het werk van God en het doel om God groot te maken.

Verwerkingsvorm, handen (en voeten) geven aan gemeenschap

Geef alle aanwezigen een A4. Laat ze hun hand omtrekken met pen/potlood. Bij elke vinger schrijven ze iets. Laat de deelnemers zich beperken tot hun pastorale en diaconale werk. Anders wordt de opdracht te lijvig.

- Duim: Waar ben je goed in?
- Wijsvinger: Wat is je doel, waar ga je heen?

(3) KLEINMENSELIJK GEDOE: DE KERK HEEFT HELING NODIG

Vanuit het leven: Goede en slechte gewoonten

Wissel uit in tweetallen:

- Hoe was je dag vandaag? Wat had je vandaag anders willen aanpakken en waarom? Waar ben je vandaag blij mee?
- Wat bracht je vandaag dichterbij God, wat leidde je af van God?

Gebied in tweetallen

Breng de ander in gebed met dingen die hem/haar afleiden van God en waar diegene van baalt. Dank voor waarmee de ander blij is en wat hem of haar dichterbij God bracht.

Naar de bijbel

Lees de afscheidswaarden van Paulus aan de leiders van Efeze uit **Handelingen 20: 28-31** en zijn brief aan de gemeente, **Efeziërs 4: 25-32**.

De slechte eigenschappen/gewoonten die hierin beschreven staan, hebben als resultaat dat je gericht bent op jezelf. De goede gewoonten/eigenschappen geven je gerichtheid op de ander. Wat nadrukkelijk niet betekent dat je jezelf hoeft weg te cijferen. Wanneer je waarheid spreekt, eerlijk werkt voor de kost om iets te kunnen weggeven, goede en waarderende woorden spreekt, goed voor elkaar bent en elkaar vergeeft dan brengt dat jezelf ook veel. Maar wat?

Verwerking:

Hang vier flap-overs op. Schrijf in het midden van elke vel papier één woord:

Flip-over 1: 'de waarheid spreken',

Flip-over 2: 'eerlijk werken en weggeven',

Flip-over 3: 'goede en waarderende woorden spreken',

Flip-over 4: 'elkaar vergeven'.

Iedereen neemt een stift/pen en schrijft op elk van deze vier flap-overs voor zichzelf op wat deze eigenschap/gewoonte aan goede dingen kan opleveren. Of dat nu voor jezelf of voor een ander is.

Bespreek de uitkomsten met elkaar

Neem daarvoor als richtlijn (niet als invullijstje):

- Herken je de beschreven dingen?
- Wat maakt het weerbarstig? Hoe komt dat?
- Verlang je ernaar? Hoe komt dat?
- Wat heb je nodig om deze gewoonten meer in je leven te integreren?

(4) DE KERKT BRENG HELING

Vanuit het leven

Je hebt het druk. Werk, gezin, zorgen, een volle agenda. En dan vraagt iemand: “Kun je even langsgaan bij iemand die het moeilijk heeft?” Misschien wil je wel, maar voel je weerstand of vermoeidheid. Zorg voor elkaar klinkt mooi, maar het vraagt iets van je: je tijd, je rust, je grenzen. Toch gebeurt daar iets. Want juist waar mensen delen van hun tijd, aandacht of geld, wordt geloof tastbaar.

Deel met je buurman of buurvrouw:

- Wanneer heb jij voor het laatst ervaren dat iemand echt oog voor je had? Wat deed dat met je?
- En andersom: wanneer heb jij iets gedeeld van jezelf (je tijd, aandacht, geld) en merkte je dat het verschil maakte voor een ander?

Naar de bijbel

Lees: Handelingen 4:32–37 en Handelingen 6:1–7

Wat opvalt in Handelingen is hoe geloof, gemeenschap en zorg van meet af aan samen optrekken. De gemeente leeft eensgezind, deelt alles, en niemand lijdt gebrek. Het getuigenis van Jezus klinkt krachtig en wordt tegelijk heel tastbaar in zorg, solidariteit en in rechtvaardigheid.

Bespreek met elkaar:

- Waar zie je in jullie gemeente sporen van dit ‘alles delen’ en deze tastbare zorg?

Toch is het geen ideaalplaatje. Meteen na hoofdstuk 4 volgt het verhaal van Ananias en Safira: schijnbare zorg die in werkelijkheid bedrog is. En in hoofdstuk 6 zie je hoe ongelijkheid en wantrouwen opspelen: de Griekse weduwen voelen zich achtergesteld. De jonge gemeente dreigt uiteen te vallen. Delen gaat niet vanzelf.

Bespreek met elkaar:

- Wat houdt jou soms tegen om te delen van je tijd, aandacht of bezit?

In Handelingen 6 gebeurt iets belangrijks: er worden mensen aangesteld voor de zorg. Niet zomaar handige regelneven, maar mensen vervuld van wijsheid en de Geest. Zorg wordt niet gezien als iets dat een optie is, maar als een geestelijke taak. Niet om de zorgen maar ergens ‘weg te zetten’, maar om de eenheid van de gemeenschap te bewaren.

Bespreek met elkaar:

- Waarom vind je het belangrijk dat degenen die verantwoordelijk zijn voor praktische zorg “vol zijn van de Geest en wijsheid”? In hoeverre speelt dat in onze gemeente een rol, bijv. bij talstelling?

Dat is iets om te onthouden: gelovige zorg is geen taak van een paar ‘doeners’. Het is wezenlijk deel van het koninkrijk van God dat zichtbaar wordt.

Terug naar het leven

Misschien denk je: prachtig verhaal, maar ik ben druk. Of: hiervoor hebben we toch een diaconie? Maar gelovige zorg is veel meer dan een taakverdeling. Het gaat om een houding. Het is leven in het spoor van Jezus, die gekomen is om te dienen.

Neem eens een moment om stil te staan bij deze vragen:

- Wie in jouw directe omgeving (kerk, buurt, werk) zou een concreet gebaar van zorg kunnen gebruiken?
- Hoe zou jij deze week één klein teken van aandacht en zorg kunnen geven, een telefoontje, een gebed, een maaltijd, een kaartje?

Uitstrekken

We hebben nagedacht over zorg in de vroege kerk. Maar hoe kunnen wij als leiding van de gemeente daarin voorgaan? Niet alles hoeft ‘van bovenaf’ georganiseerd. Wat we als ambtsdragers wél kunnen doen, is ruimte creëren, goede voorbeelden zichtbaar maken en anderen inspireren om zorgzaam te leven.

Kies één van onderstaande opdrachten (dus A, B of C) om samen uit te voeren. Alternatief: verdeel de drie opdrachten over verschillende groepjes:

Optie A: Zichtbaar maken – Waar gebeurt het al?

Werkvorm: Ga in tweetallen of kleine groepjes uiteen en beantwoord samen:

1. Waar zie jij in onze gemeente voorbeelden van zorgzaamheid die raken?
2. Wat kunnen we doen om zulke verhalen breder te delen in de gemeente (bijv. in kerkblaadje, kerkapp, nieuwsbrief, dienst, jongerenavond)?
3. Wie zouden we (in stilte) kunnen bedanken of bemoedigen in hun rol van stille zorgverlener?

Afronding: Kies één concreet voorbeeld dat jullie komende maand in de gemeente onder de aandacht brengen.

OVER HET THEMAPAKKET

Het themapakket **Heel de kerk** bestaat uit:

- Een **kringenboekje**, ontwikkeld in samenwerking met New Wine. Bij het themapakket ontvang je vijf van deze boekjes. Extra boekjes zijn te bestellen via onze webshop.

Daarnaast vind je in het themapakket:

- **Deze vier vergaderopeningen** voor kerkenraad en diaconie
- **Een handreiking voor vier zondagse vieringen**
- Een handreiking voor een gemeentebrede **startzondag**
- Vier bijeenkomsten voor **kinderen**
- Vier bijeenkomsten voor **jongeren**

INKIJKEXEMPLAAR

INKIJKEXEMPLAAR

KerkPunt

kom verder in kerk-zijn

www.kerkpunt.nl